

lottunk róla, vagy amelyeket megtaláltunk az interneten. Természetesen biztos, hogy nem százszázalékosan teljes a listánk, továbbra is várjuk tehát az alapítványok, civil szervezetek jelentkezését.

– **Főleg általános iskolákban tanító kollégák jelentkezését várják?**

– Az oldalon található információk többsége elsősorban az általános iskolás korosztály tanórai és tanórán kívüli neveléséhez szolgál útmutatóul, de sok előadás és segédanyag számot tarthat a középiskolai környezeti neveléssel foglalkozók érdeklődésére is.

– **Sokak szerint az idősebb generációkat nehéz meggyőzni a környezetvédelem fontosságáról. Mit tapasztal, a fiatalabbak nyitottak ezekre a problémákra?**

– Igen, a mai általános iskolás korosztály gondolataiba, eszmerendszerébe valóban sokkal jobban beépül a környezetvédelem, éppen ezért is annyira fontos, hogy ne szalasszuk el az ő környezeti nevelésük lehetőségét. Mindazonáltal az alapítvány munkája során azt tapasztaljuk, hogy az egész lakosság, a társadalom tekintetében is megindult egy pozitív változás, ma már másképp gondolnak a környezetvédelemre az emberek, mint tíz vagy húsz évvel ezelőtt. ■

Segíthet a fegyelmit megelőző egyeztetés

Magyarországon a közoktatási intézménynek lassan egy esztendeje van jogi lehetősége a diákokkal, tanárokkal szembeni fegyelmit megelőző, úgynevezett *egyeztető eljárás* lefolytatására. A 2003-ban megalakult *Ifjúsági Közélet Fejlesztéséért Alapítvány* célja a segítségnyújtás az eljárás szabályszerű lebonyolításához, illetve az ifjúság közéleti problémáinak megoldásához. Az alapítvány számos idevágó tevékenysége (képzés, dokumentumok elemzése, konferenciák szervezése stb.) mellett ingyenes jogi tanácsokat ad a közoktatásban tanulóknak telefonon és e-mailben. Nemrégiben, tizenhat civil szervezettel karöltve *hét pontba* foglalták a közoktatási törvény módosítására tett javaslatokat, és ajánlást dolgoztak ki a közoktatási intézményeknek a tanulóval szemben indított fegyelmi lefolytatását megelőző, egyeztető eljárásra. Ez utóbbiról kérdeztük *Milicz Ákost*, az alapítvány kuratóriumának elnökét.

– **Évente hány, a közoktatásban tanuló diáknak adnak tanácsot telefonon vagy e-mailben, illetve milyen ügyekben általában?**

– Alapítványunk diákjogi szektorában 20–25 civil szervezet tevékenykedik. Többségében iskolai tanulók keresnek meg bennünket, és napi sérelmeik orvoslására kérnek jogi segítséget. Ez alatt kisebb, de őket bosszantó ügyeket kell érteni: kiküldték az óráról, menyinyi idő alatt kell kijavítania a dolgozatot a tanárnak, hármas osztályzattal lehet-e diákigaz-

gató valakiből, részt vehet-e a diákönkormányzat az érettségi vizsgabizottság munkájában, készíthetnek-e lapot a diákok az iskola fénymásolóját használva stb. Egyébként a gyakori kérdésekből egy számítógépes oldalt állított össze a Diák Közéletért Alapítvány – <http://www.diakjog.hu/diakjog/fag.htm> –, amely bárki számára elérhető. Itt bárki láthatja, hogy a leggyakoribb kérdések nem a diák megverésével, a lopással, az agresszióval kapcsolatosak.

– **Tapasztalatuk szerint nő vagy csökken az egyeztető eljárást igénylő intézmények száma?**

– Még nincsenek átfogó tapasztalatok. Újdonságról van szó, hiszen a miniszteri rendelet csak 2008 decemberében lépett életbe, az iskolák most ismerkednek az egyeztetés lehetőségével, amelyhez előbb a házirendet kell módosítani. Tíz év múlva szerintem az intézmények harminc százalékában lesz majd fegyelmit megelőző, egyeztetési eljárás. Olyan ez, mint az iskolaszék, nem kötelező működtetni, de ahol van, ott tartalmas munkát végez.

– **Az iskolák számára bonyolult feladat az egyeztető eljárás előkészítése?**

– Igen, mert tanügyi és közigazgatási, illetve módszertani szempontból is jól fel kell rá készülni. A vitázó felek között csak az közvetíthet, aki erre jogosult, szerepel a közvetítők adatbázisában. Ehhez azonban jól felépített módszertani és szituációs képzésen kell túl lenni. Az egyeztető eljárást részletesen kell szabályozni a házirendben, és ügyelni kell a határidők betartására, a formáságokra.

– **Vannak-e feltételei egy konkrét eljárás megindításának?**

Hét javaslat a jogalkotónak

1. A három hónapos elévülési időbe ne számítodjék bele az egyeztető eljárással töltött 15 naptári nap. Erre az időszakra függeszték fel a fegyelmi eljárást, vagy a három hónapos elévülési időt hosszabbítsák meg 15 nappal abban az esetben, ha az egyeztető eljárás sikertelenül zárult.

2. A felfüggesztési időn túl plusz három napon belül jelentheti be a sértett, ha az egyeztető eljárás eredményeként megkötött megállapodás megszegése miatt az eljárás folytatását kéri.

3. Ha a megállapodás teljesítésére megadott határidő a köteleességszegő tanuló hibájából eredménytelenül telt el, a fegyelmi jogkör gyakorlója hivatásból folytassa a fegyelmi eljárást.

4. Az egyeztető eljárás eredményét a tanuló osztályközösségében lehet megbeszélni, illetve az iskola közösségében nyilvánosságra hozni.

5. A fegyelmi jogkör gyakorlója határozatban rendelkezik arról is, hogy a fegyelmi büntetést és annak indokolását a házirendben meghatározott módon az intézményben nyilvánosságra hozza vagy nem. A nyilvánosságra hozatal előtt az érintett tanulók nevének és osztályának kivételével a természetes azonosítókat el kell távolítani a határozatból.

6. Az egyeztető eljárás eredményét, a megállapodást minden esetben írásba kell foglalni, és ezt az iratot a fegyelmi eljárás dokumentumai közé kell csatolni.

7. A fegyelmi jogkör gyakorlója hivatalból folytassa a fegyelmi eljárást, ha a sértett és a köteleességszegő közti megállapodás: a) jogellenes kényszer vagy fenyegetés hatására jön létre; b) a megállapodás egyébként szabályt sért, vagy c) a megállapodás végrehajtásának módja, annak megvalósítása nincs határidőből követe.

– Ha módosították a házirendet és kidolgozták az eljárás helyi szabályait, akkor konkrét ügyben megindítható az egyeztető eljárás. Javasoljuk, hogy ennek megkezdésére a vétkes írásos bejelentése, javaslata adjon okot. Fontos tudni, hogy egyeztető eljárás megindításához ismerni kell a „bünt elkövető”, illetve a sértett diákot, tanárt is. Ha például az ablatkot kitörő diák ismeretlen, nincs kivel egyeztető eljárást kezdeni.

– **Az Oktatási és Kulturális Minisztérium Oktatási Ügyi Közvetítő Hálózata is lefolytathatja az egyeztetést?**

– Más az egyeztető eljárás és más a közvetítői tevékenység. Az előbbit csak az iskola folytathatja le, a minisztérium nem, és fegyelmi ügyben is az iskola dönt. A minisztériumi közvetítő hálózat államilag finanszírozott szolgáltatás, melyet bárki igénybe vehet. Megfelelő képesítés, képzettség kell hozzá, illetve regisztráltság. Diákjogi szektorunkban jelenleg egy ilyen kolléga található.

– **Az iskolai egyeztető eljárást lezáró dokumentumnak mit kell tartalmaznia?**

– Semmit, kivéve, ha a tényeket a tanulókkal ismertetni akarják. Egyébként a jogszabály szerint szóban is meg lehet állapodni, ami kétségtelenül szokatlan megoldás. Ezért javasoltuk a minisztériumnak az eljárás tényszerű összefoglalását, akár annak sikertelensége esetén is, s hogy rögzítsék: a fegyelmet megszegő mikor teszi jóvá a hibáját, mit tesz a konfliktus rendezéséért? Természetesen a dátumnak és a felek aláírásának is szerepelnie kell a megállapodáson.

Novák Gábor